



Justitiedepartementet, Straffrättsenheten

Betänkandet SOU 2022:2 En skärpt syn på brott mot journalister och utövare av vissa samhällsnyttiga funktioner

Justitiedepartementet har berett Räddningstjänsten Östra Skaraborg tillfälle att yttra sig över betänkandet ”En skärpt syn på brott mot journalister och utövare av vissa samhällsnyttiga funktioner.”

Bakgrund

Regeringen beslutade den 14 maj 2020 att, genom utredning, analysera vilka samhällsnyttiga funktioner som är i behov av ett förstärkt straffrättsligt skydd och hur ett sådant skydd kan uppnås.

I straffbestämmelserna i brottsbalken om exempelvis misshandel, olaga hot och ofredande saknar det betydelse vilken yrkestillhörighet den angripne har. I straffbestämmelser om våld eller hot mot tjänsteman och förgripelse mot tjänsteman ges ett förstärkt straffrättsligt skydd för yrkesgrupper med myndighetsutövande funktioner. Skyddet gäller inte i alla situationer utan är begränsat till situationer med myndighetsutövning. Detta innebär att angrepp mot exempelvis ambulans- och räddningstjänstpersonal som utgångspunkt inte omfattas av bestämmelserna.

Sedan några år tillbaka finns ett förstärkt straffrättsligt skydd för polisverksamhet, räddningstjänst och ambulanssjukvård. Genom brottet sabotage mot blåljusverksamhet skyddas dock enbart själva verksamheten och inte de enskilda utövarna.

I utredningens kartläggning har yrkesgrupper identifierats som utgör samhällsnyttiga funktioner och är särskilt utsatta för bl.a. hot och våld i sitt arbete och som i huvudsak inte bedriver myndighetsutövning. De aktuella yrkesgrupperna är hälso- och sjukvårdspersonal, personal inom socialtjänsten, räddningstjänstpersonal och utbildningspersonal inom skolväsendet.

Gemensamt för de utpekade yrkesgrupperna, utöver att de har funktioner som innebär att de hjälper och skyddar andra, är att de har arbetsuppgifter som innefattar stora kontaktytor mot samhället och många möten med människor. Kontakterna kan inte väljas bort utan är istället en central del i arbetet. Samhället har ett starkt intresse av att detta arbete kan utföras utan otillbörlig påverkan så att de samhällsnyttiga funktionerna kan upprätthållas. Det är därför ett problem för samhället när de föreslagna utövarna av samhällsnyttiga funktioner utsätts för angrepp i sin tjänsteutövning.

Utredningen föreslår att det i 17 kap. brottsbalken införs nya straffbestämmelser om:

- våld eller hot mot utövare av viss samhällsnyttig funktion,
- grovt våld eller hot mot utövare av viss samhällsnyttig funktion,
- förgripelse mot utövare av viss samhällsnyttig funktion, och
- grov förgripelse mot utövare av viss samhällsnyttig funktion.

De föreslagna straffbestämmelserna innebär inte att några nya typer av gärningar kriminaliseras utan är avsedda att ge ett motsvarande skydd som 17 kap. 1 och 2 §§ brottsbalken, med den skillnaden att de gäller utövare av vissa samhällsnyttiga funktioner. Straffbestämmelserna föreslås också ha samma straffskalor som i nämnda paragrafer.

Med utövare av viss samhällsnyttig funktion avses i de föreslagna straffbestämmelserna:

- hälso- och sjukvårdspersonal,
- personal inom socialtjänsten,
- räddningstjänstpersonal, och
- utbildningspersonal inom skolväsendet.

Yttrande

Räddningstjänsten Östra Skaraborg väljer att endast lämna yttrande över förslaget om ett förstärkt straffrättsligt skydd för utövare av vissa samhällsnyttiga funktioner.

Räddningstjänsten Östra Skaraborg ser positivt på att det i brottsbalken införs nya straffbestämmelser som ger ett förstärkt straffrättsligt skydd för de som är utövare av viss samhällsnyttig funktion. Vidare ser Räddningstjänsten Östra Skaraborg positivt på att räddningstjänstpersonal omfattas av det förstärkta straffrättsliga skyddet och att räddningstjänstpersonal är tydligt definierat som en utövare av viss samhällsnyttig funktion i förslaget till lag om ändring i brottsbalken.

Räddningstjänsten Östra Skaraborg

Daniele Coen
Avdelningschef Skydd mot olyckor